

Yhteistyö avo- ja ryhmämuotoisessa kuntoutuksessa ja sopeutumisvalmennuksessa

Tuula Ahlgren
Ma. kuntoutuspäällikkö
Kelan Terveysosasto

Kelan kuntoutustoiminta

Subjekttiivinen oikeus kuntoutukseen edellytysten täyttyessä

- Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus
- Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus
 - 1.1.2016 alkaen vaativa lääkinnällinen kuntoutus
- Kuntoutuspsykoterapia

Määrärahasidonnainen, harkinnanvarainen kuntoutus

- Muu ammatillinen ja lääkinnällinen kuntoutus
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Kuntoutustilastot

Kuntoutujat vuonna 2014

Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus

Josta mm.

Ammatillinen koulutus

- Ammattikoulutus 5 810

- Korkeakouluopiskelu 960

TYK-kuntoutus 2 770

Ammatilliset kuntoutuskurssit 1 100

Työhönvalmennus 1 410

Kuntoutustutkimus 1 420

Työ- ja koulutuskokeilu 1 070

Kuntoutustarveselvitys 800

Vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus

Josta mm.

Fysioterapia 14 670

Puheterapia 7 440

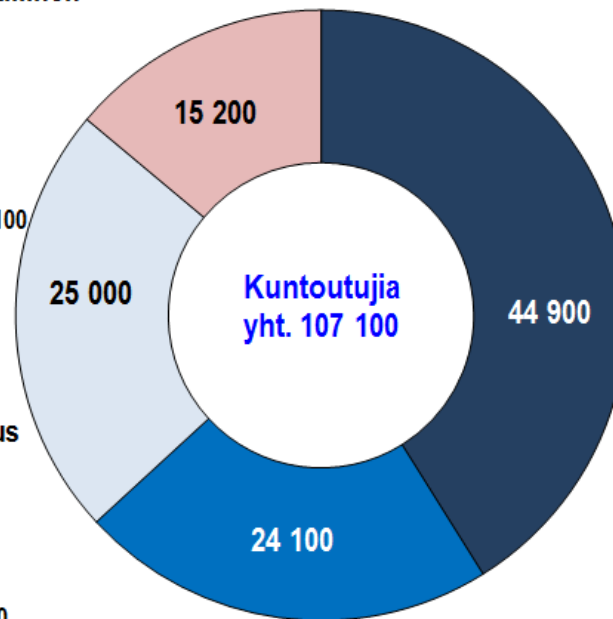
Toimintaterapia 6 490

Musiikkiterapia 1 630

Yksilöllinen kuntoutusjakso 2 980

Sairausryhmäkohtaiset kurssit 1 030

Psykoterapia 910

Kuntoutuspsykoterapia

Kuntoutuspsykoterapia yht. 25 050¹

- Aikuisten psykoterapia 17 060

- Nuorten psykoterapia 7 970

¹Sisältää myös joitakin harkinnanvaraisena myönnettyjä

Harkinnanvarainen kuntoutus

Josta mm.

Kuntoutuskurssit yht. 33 700

- ASLAK 13 010

- Tules 9 470

- Typo-kurssit 3 310

- Mielenterveyskuntoutuskurssit 2 460

Yksilöllinen kuntoutusjakso 5 950

Sopeutumisvalmennuskurssit 3 110

Kehittämistoiminta 1 100

Kuntoutustarveselvitys 420

TYK-kuntoutus 460

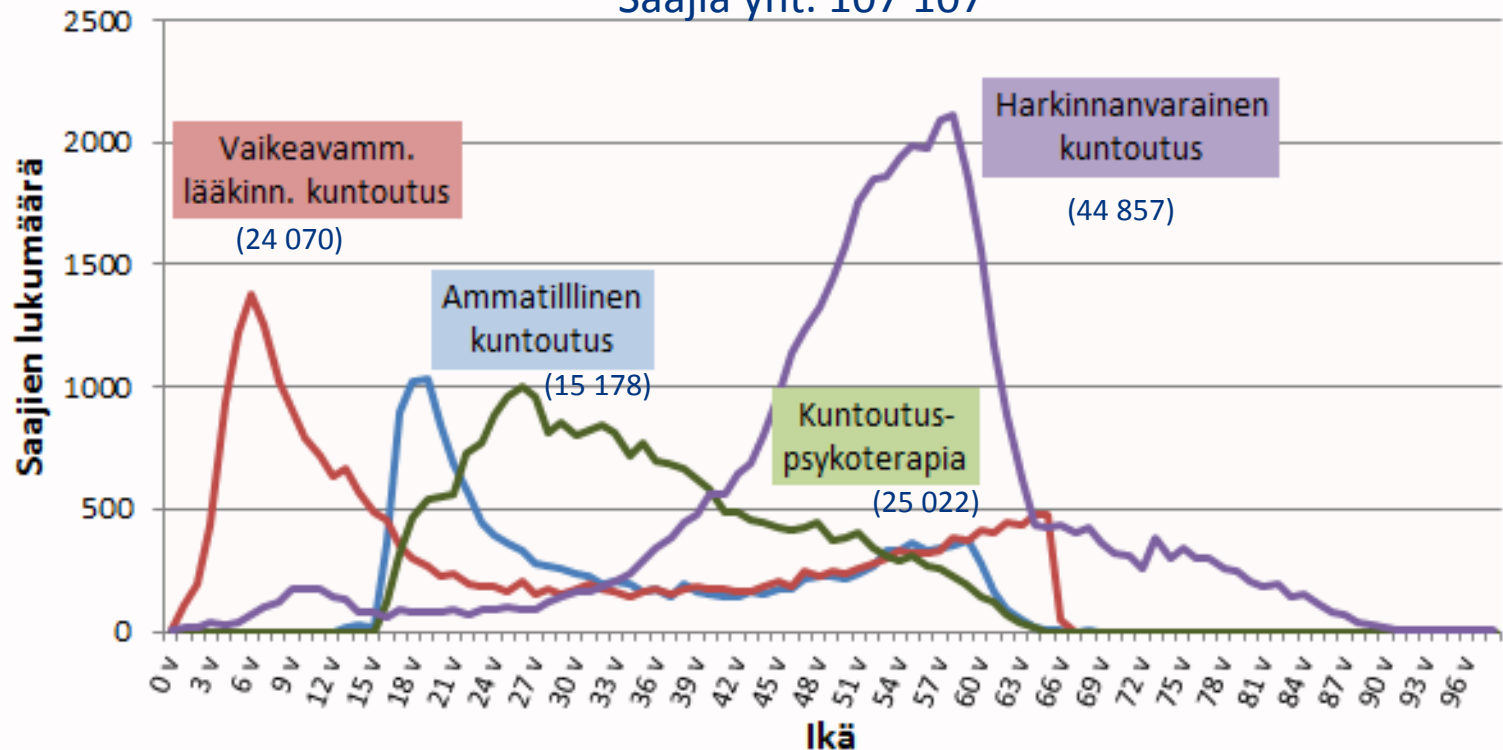
Neuropsykologinen kuntoutus 320

Kuntoutusrahan saajia 56 700
joista Kelan kuntoutujia 42 070

Kelan kuntoutuksen saajat

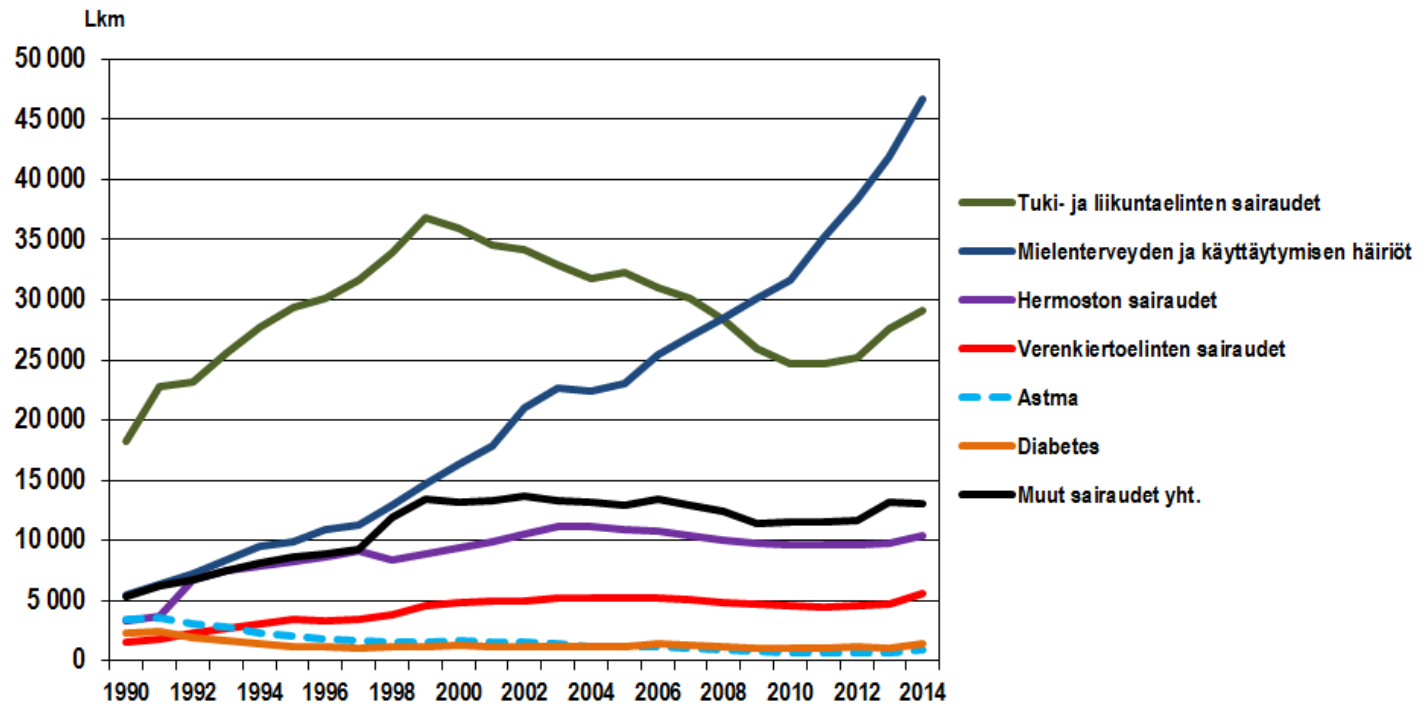
Kelan kuntoutuksen saajat lakiperusteittain vuonna 2014 (vuosi-ikäryhmät)

Saajia yht. 107 107

Kuntoutustilastot

Kuntoutujat sairauksittain 1990-2014

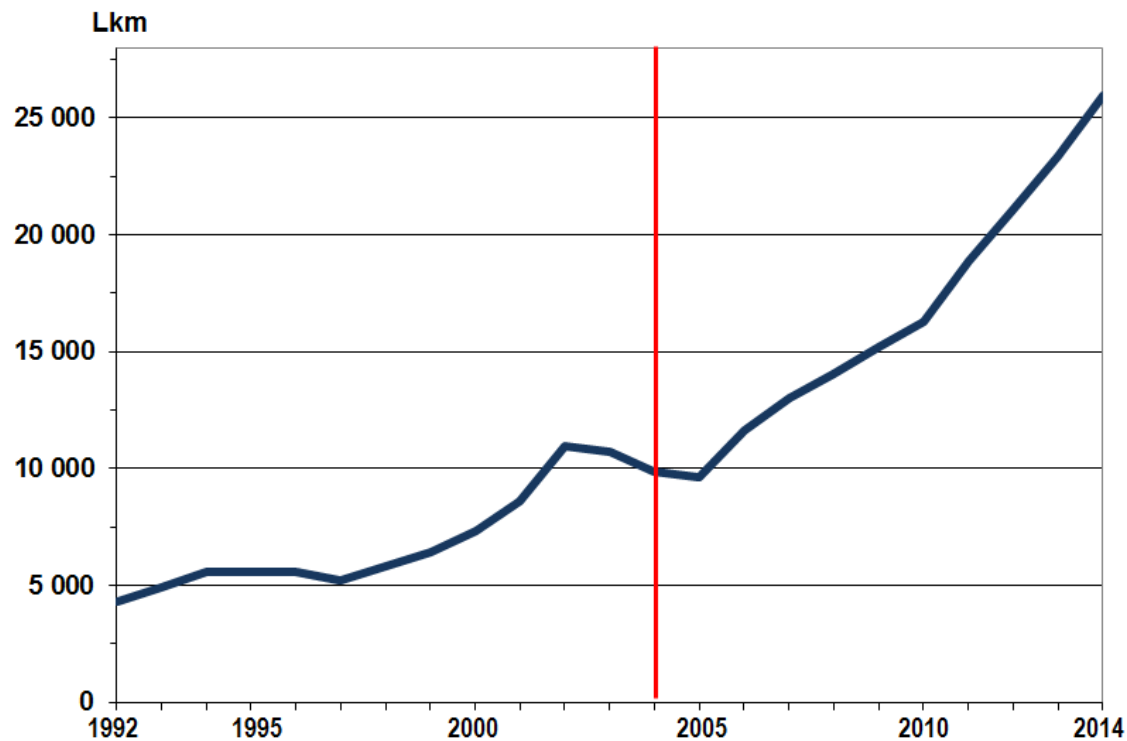
AT/Tilastoryhmä 26.1.2015

Kelan avomuotoinen kuntoutus 2015

- Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus
 - Pääosin avomuotoista, asiakas voi yöpyä esim. vaikeiden kulkuyhteyksien vuoksi
 - TYK-kuntoutus - pääosin laitosmuotoista, voidaan toteuttaa myös avomuotoisena
- Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus
 - Avoterapiat – avomuotoisia
 - Moniammatillinen yksilökuntoutus – pääosin laitosmuotoista, voidaan toteuttaa myös avomuotoisena
- Kuntoutuspsykoterapia
 - Avomuotoista
- Harkinnanvarainen eli muu ammatillinen ja lääkinnällinen kuntoutus
 - Pääosin laitosmuotoista, voidaan toteuttaa myös avomuotoisena
 - Neuropsykologinen kuntoutus sekä MS-avokurssit ja nuorten mielenterveyskurssit avomuotoisia

Kuntoutustilastot

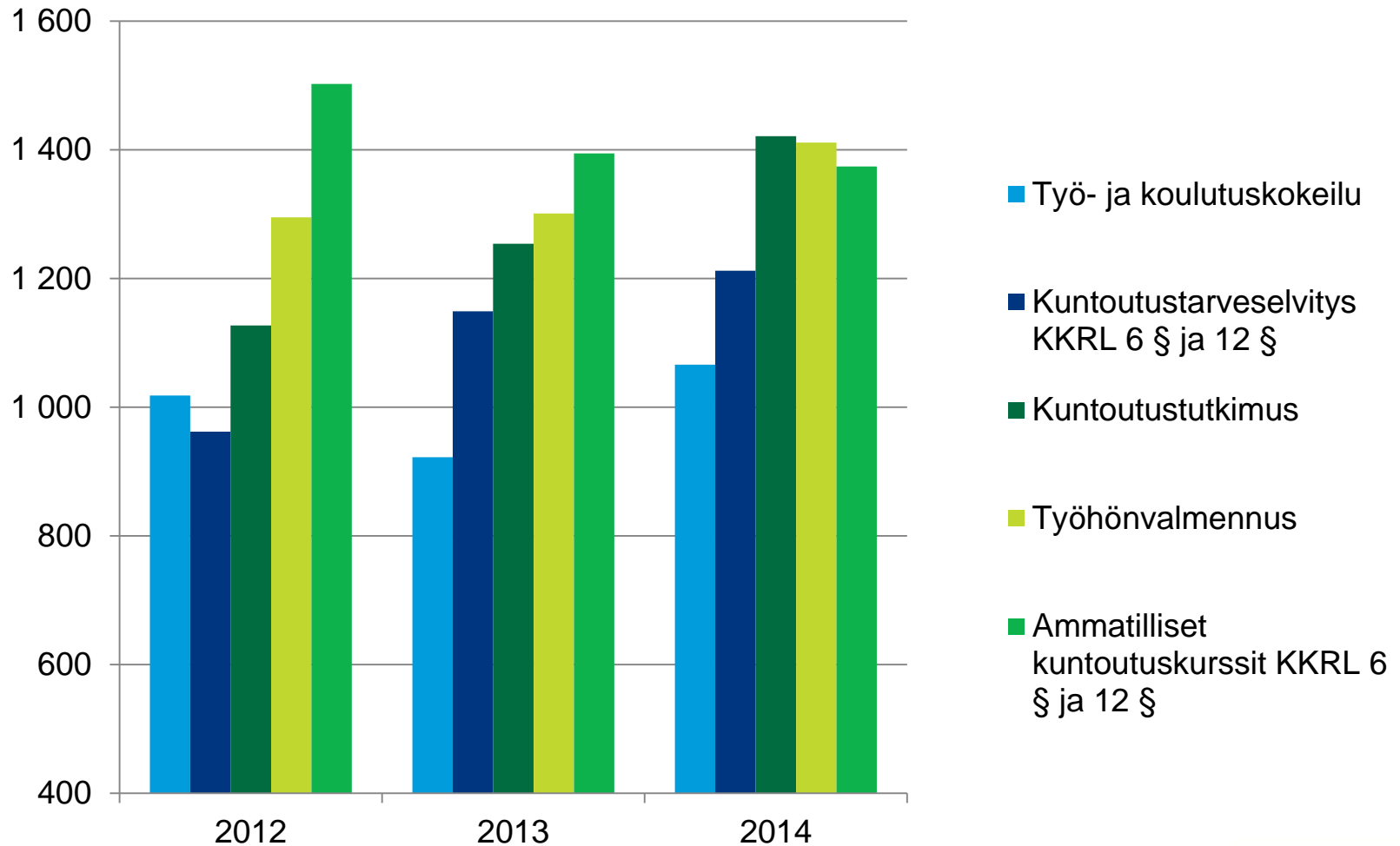
Kelan korvaamaa psykoterapiakuntoutusta saaneet 1992-2014

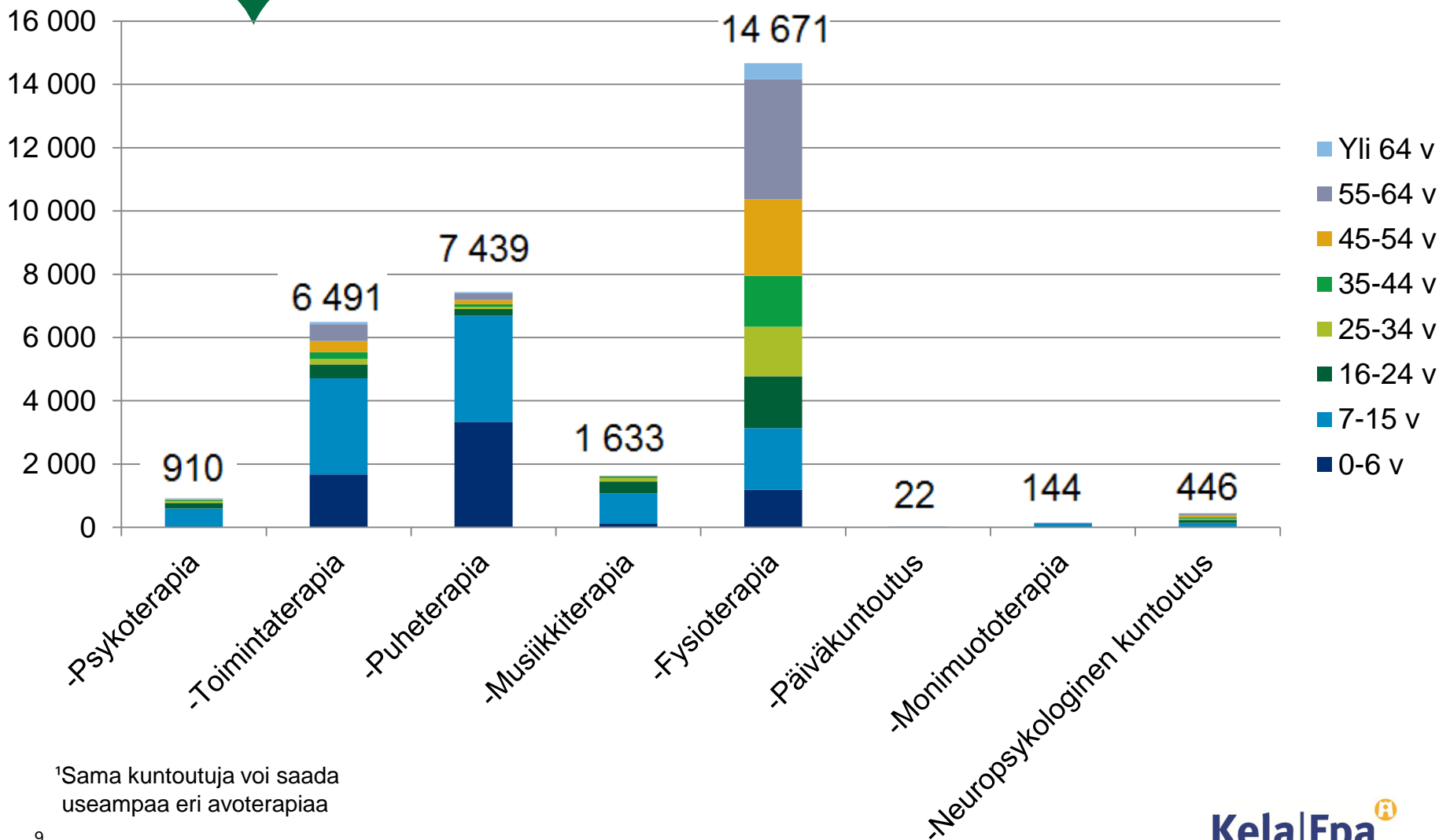
Sisältää sekä kuntoutuspsykoterapian että vaikeavammaisten kuntoutuksena toteutetun psykoterapian. Lasten psykoterapian järjestämisvastuu on ollut vuodesta 2004 alkaen julkisella terveydenhuollolla.

AT/Tilastorymä 26.1.2015

Avomuotoisen ammatillisen kuntoutuksen asiakkaat vuosina 2012-2014

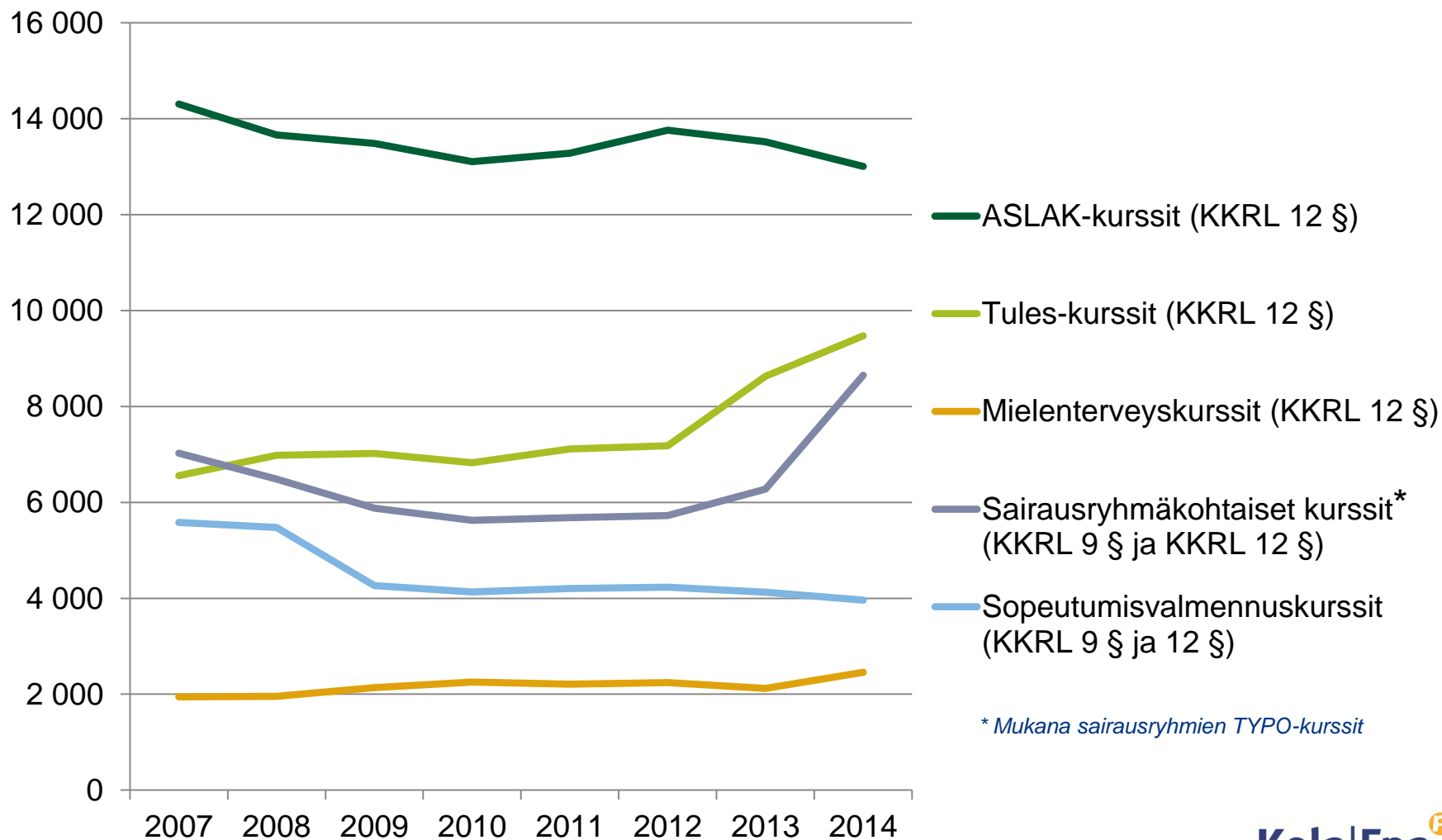

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen avoterapioiden saajat¹ ikäryhmittäin vuonna 2014

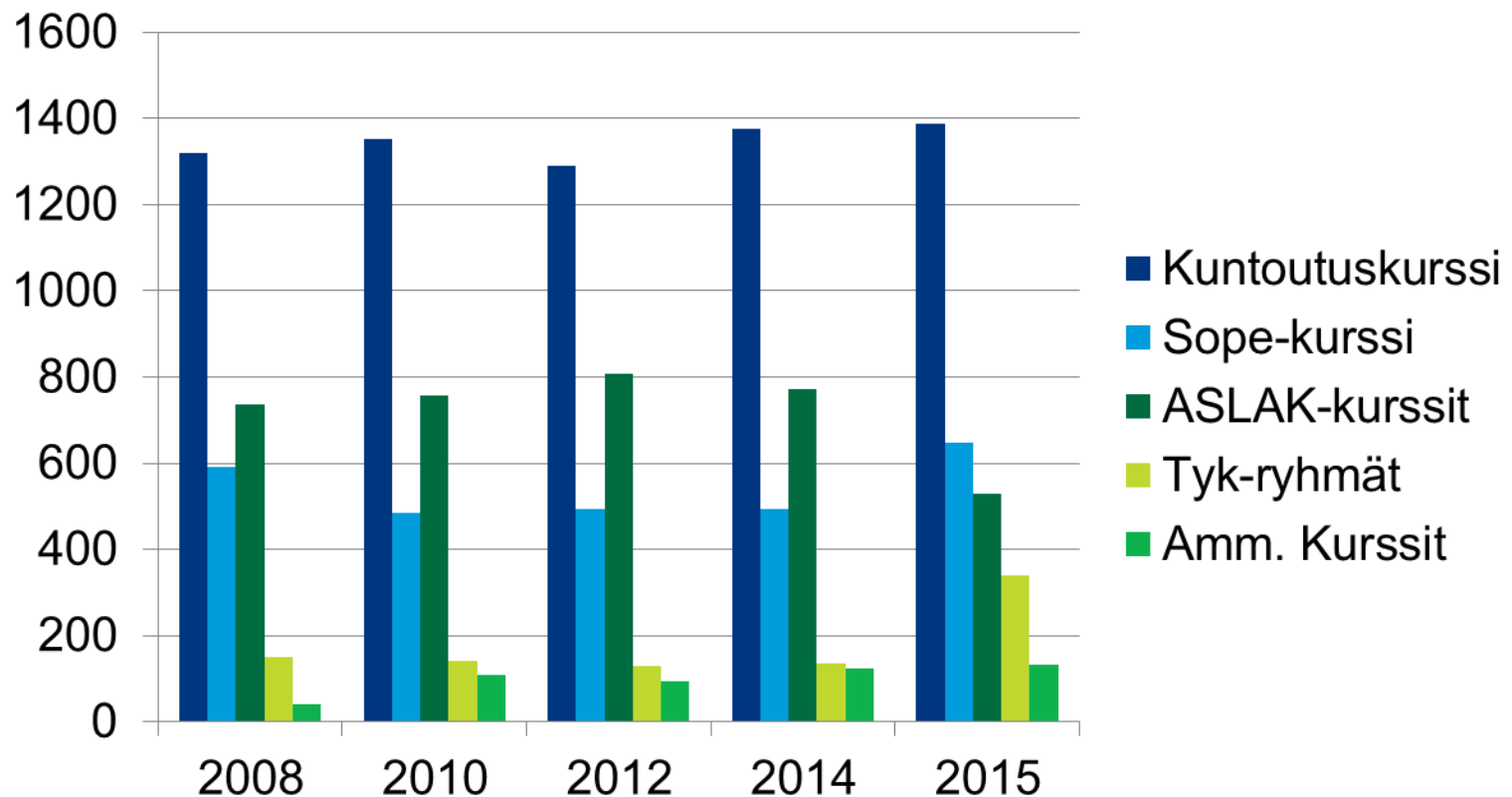

¹Sama kuntoutuja voi saada useampaa eri avoterapiaa

Kelan kuntoutuskurssien asiakkaat 2007-2014

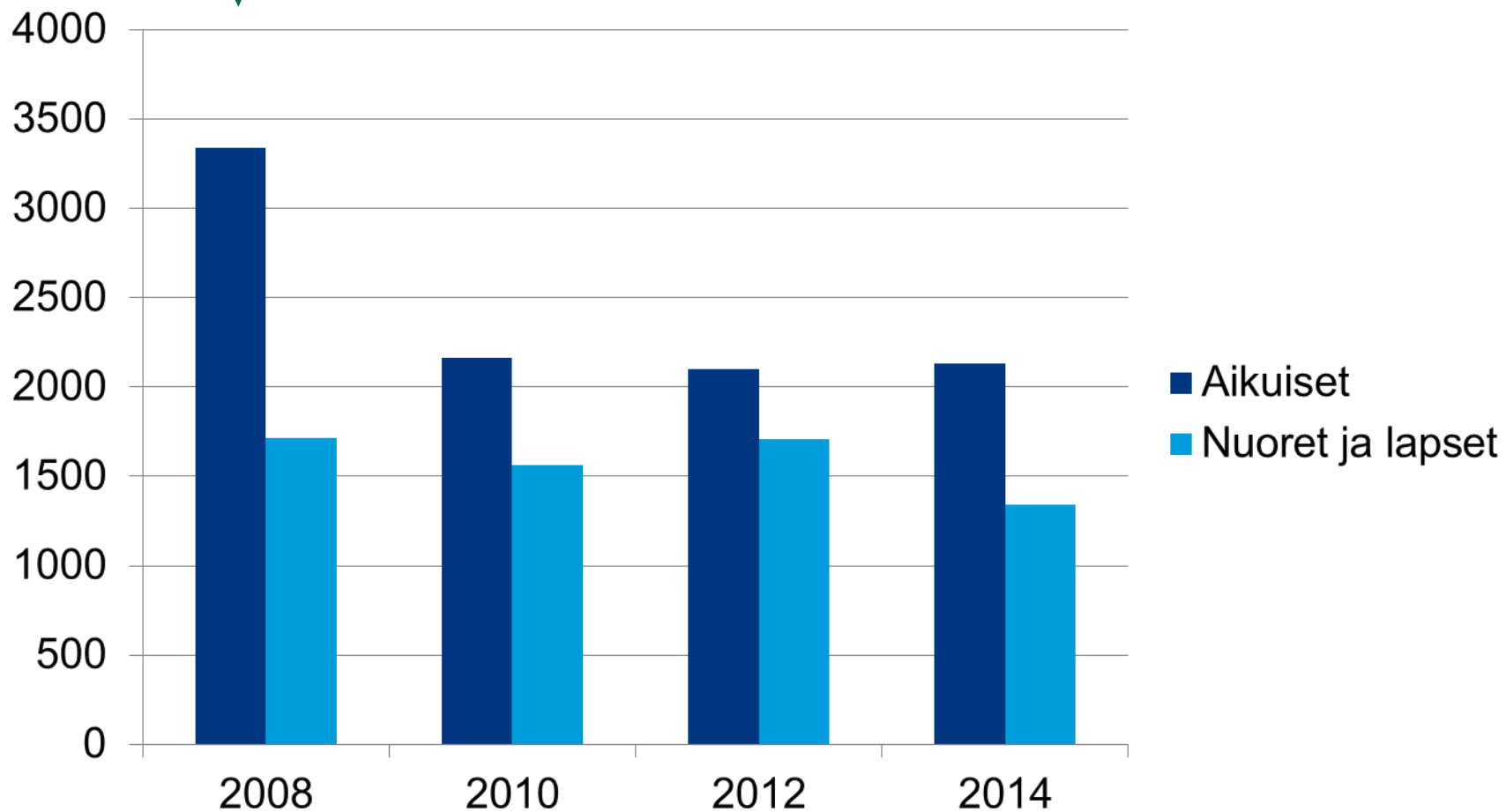
Kelan toteutuneet kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit, ASLAK-kurssit, Tyk-ryhmät ja ammatilliset kurssit vuosina 2008-2015

Kelan sopeutumisvalmennus

- Kela järjestää sopeutumisvalmennusta
 - kursseina
 - yksilöllisinä kuntoutusjaksoina
- Sopeutumisvalmennukseen painottuvia yksilöllisiä jaksoja järjestetään harvoin
- Sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2014
 - yhteensä 494 kurssia
 - yhteensä noin 4 240 kuntoutujaa ja 7 080 omaista.
- Kustannukset vuonna 2014 yhteensä noin 12,1 milj. euroa

Sopeutumisvalmennuskurssien kuntoutujat vuosina 2008-2014

Kuntoutus- toimenpiteiden kustannukset

Kelan vajaakuntoisten ammatillisen kuntoutuksen kustannuksista vuonna 2014

- Kokonaiskustannukset ovat 30,8 M€
- Esimerkkejä ammatillisen kuntoutuksen keskimääräisistä kustannuksista
 - Ammatilliset kuntoutuskurssit (1 081 kuntoutujaa)
 - 4 474 € / kuntoutuja / vuosi
 - **Kuntoutustutkimus / avomuotoinen** (1 421 kuntoutujaa)
 - **2 397 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Työhönvalmennus / avomuotoinen** (1 411 kuntoutujaa)
 - **5 855 € / kuntoutuja / vuosi**
- Eri kuntoutuspalvelujen kesto ja sisältö vaihtelevat paljon
- Muutokset hintoihin tulevat hankintojen ja uusien sopimuskausien kautta.

Kelan vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen kustannuksista vuonna 2014

- Kokonaiskustannukset ovat 155,9 M€
- Esimerkkejä vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen **avoterapioiden** keskimääräisistä kustannuksista
 - **Fysioterapia** (14 671 kuntoutujaa)
 - **4 290 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Toimintaterapia** (6 491kuntoutujaa)
 - **2 934 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Puheterapia** (7 439 kuntoutujaa)
 - **4 201 € / kuntoutuja / vuosi**
- Terapian yksilöllinen määrä vaikuttaa kuntoutujakohtaisiin kustannuksiin
- Muutokset hintoihin tulevat hankintojen ja uusien sopimuskausien kautta
- Uudet hinnat 1.1.2015 alkaen

Kelan kuntoutuspsykoterapian kustannuksista vuonna 2014

- Kokonaiskustannukset ovat 37,7 M€
- **Aikuisten kuntoutuspsykoterapian** (17 063 kuntoutujaa) keskimääräiset kustannukset
 - **1 294 € / kuntoutuja / vuosi**
- **Nuorten kuntoutuspsykoterapian** (7 973 kuntoutujaa) keskimääräiset kustannukset
 - **1 955 € / kuntoutuja / vuosi**
- Kelan kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa ei ole nostettu aikaisemmin
- Kelan kuntoutuspsykoterapian korvaustason nostamisesta on sovittu vuoden 2017 työeläkeuudistuksessa
- Valmisteilla esitys aikuisten korvaustasoa nostavasta asetuksen muutoksesta

Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen kustannuksista vuonna 2014

- Kokonaiskustannukset ovat 89,2 M€
- Esimerkkejä harkinnanvaraisen kuntoutuksen keskimääräisistä kustannuksista
 - **Syöpäsairaudet / sopeutumisvalmennus** (585 kuntoutujaa) (sisältää myös parikursseja ja osittaisia perhekursseja)
 - **1 353 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Kehitysvamma, kehityshäiriöt tai monivammaisuus / sopeutumisvalmennus**, perhekurssit ja osittaiset perhekurssit (196 kuntoutujaa)
 - **4 729 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Tules-kurssit / kuntoutuskurssi** (9 473 kuntoutujaa) (ilman omaisia)
 - **1 305 € / kuntoutuja / vuosi**
 - **Mielenterveys- ja työuupumuskurssit / kuntoutuskursseja** (2 456 kuntoutujaa) (pääosin ilman omaisia)
 - **1 457 € / kuntoutuja / vuosi**
- Eri kuntoutuspalvelujen kesto ja sisältö vaihtelevat paljon
- Muutokset hintoihin tulevat hankintojen ja uusien sopimuskausien kautta.

Avo- vai laitospuotoisia kurssseja?

Avomuotoinen kuntoutus

- Kun tarvitaan tiivistä paikallista yhteistyöstä
- Sairaush on yleinen ja potentiaalinen kuntoutujien määrä riittävän suuri, jotta avomuotoinen kuntoutus toteutuu
- Suuriin ja keskisuuriin kaupunkiin
- Osakuntoutusraha mahdollistaa laajemman joustavan avomuotoisen kuntoutuksen kehittämisen

Laitospuotoinen kuntoutus

- Harvinaisissa sairauksissa
- Sairauksissa, joissa rauhallinen ympäristö ja arjesta irtautuminen ja tiivis keskittyminen asioihin on tärkeää
- Suomen maantieteellinen muoto ja väestön sijoittuminen huomioon ottaen aina tarpeellinen vaihtoehto

Avomuotoisten ja laitospuotoisten kurssien kustannusten vertailu

- Laskelmissa käytetty nykyisiä keskihintoja (laitosvrk, avovrk ja käyntikerta) vastaavissa tai läheisissä kuntoutuspalveluissa
- Avomuotoiset kuntoutusmallit vaihtelevat rakenteeltaan eri sairausryhmissä
- Esimerkkien avokuntoutuksen rakenteet ovat kuvitteellisia esimerkkejä. Lopulliset mallit kuvataan palvelulinjojen standardeissa.

Avomuotoisten ja laitospuotoisten kurssien kustannusten vertailu

- **TULES-kurssit**
 - **Laitospuotoinen kuntoutuskurssi** 15 vrk / 10 kuntoutujaa / kustannusarvio kurssia kohti 27 000 €
 - **Avomuotoinen sopeutumisvalmennuskurssi** 3 avopäivää + 10 käyntikertaa + 2 avopäivää / 10 kuntoutujaa / kustannusarvio kurssia kohti 20 000 €
 - **Säästö 7 000 € / kurssi**
 - Sopii työn rinnalla toteutettavaksi

Avomuotoisten ja laitospuotoisten kurssien kustannusten vertailu

- **Mielenterveyskurssit / aikuiset**
 - **Laitospuotoinen kuntoutuskurssi** 15 vrk / 10 kuntoutujaa / kustannusarvio kurssia kohti 28 500 €
 - **Nykyinen avomuotoinen** kuntoutuskurssi 15 avopäivää + 5 yksilöllistä käyntikertaa / 10 kuntoutujaa / kustannusarvio kurssia kohti 33 750 €
 - **5 250 € kalliimpi kuin laitospuotoinen**
 - Avopäivät koko päivän kestäviä > voinut saada kuntoutusrahaa
 - **Uusi avomuotoinen** kuntoutusvalmennuskurssi 3 avopäivää + 10 käyntikertaa + 2 avopäivää / 10 kuntoutujaa / kustannusarvio kurssia kohti 22 500 €
 - **Säästö 6 000 € / kurssi**
 - Jos osakuntoutusrahaa koskeva laki menee läpi, maksetaan osakuntoutusrahaa myös käyntikerroilta
 - Sopii työn rinnalla toteutettavaksi

Kelan yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kuntoutusryhmän yhteistyö sidosryhmien kanssa

Kokoukset, neuvottelut, koulutukset ja kehittämissyhteistyö

- Yhteistyökumppaneita ovat mm.
 - Valtakunnalliset neuvottelukunnat ja ohjausryhmät
 - Kelan kuntoutusasian neuvottelukunta
 - Ministeriöt (STM, TEM, OKM) kanssa
 - Kuntaliitto
 - Opetushallitus
 - THL
 - Raha-automaattiyhdistys
 - Kuntoutuksen palveluntuottajat (sis. monia järjestöjä)
 - Terveystieteiden tutkimuskeskus
 - TE-toimistot
 - Koulut ja oppilaitokset

Kelan ja palveluntuottajien yhteistyö

Yhteistyötä määritellään

Palvelulinjojen
kuvauksissa eli
standardeissa

Sopimusasiakirjoissa

Erilaisissa
tiedotteissa ja
ohjeissa

Extranetin
käsikirjoissa

Ratkaisutyön
etuusohjeissa

Kuntoutusryhmän yhteistyö sidosryhmien kanssa

Päivittäinen yhteistyö sähköpostilla ja puhelimitse

- tammi-helmikuun aikana vuosittain **kaikille** palveluntuottajille

Koulutukset

- **uusista** palvelulinjoista tammi- helmikuussa **uusien** palvelulinjojen toteuttajille

Kyselyt ja tapaamiset standardien valmistelun yhteydessä

- Työkokoukset, sähköpostikyselyt, Digium-kyselyt

Vierailut/tapaamiset palveluntuottajien kanssa

Kiitos

Tuula Ahlgren
Ma. Kuntoutuspäällikkö

Kela
Terveysosaston
kuntoutusryhmä
PL 78, 00381 HELSINKI
tuula.ahlgren@kela.fi